

De waterschappen en het Rob-advies

Het robadvies gerecenseerd

Ook voor waterschapsbestuurders zijn misschien veranderingen op handen. De belangrijkste: het duale stelsel. Het advies dat Raad voor openbaar bestuur (Rob) eind vorig jaar uitbracht over de modernisering van hoofdstuk 7 van de grondwet heeft weliswaar alleen op de provincies en gemeenten betrekking, het kan toch gevolgen voor hen hebben. Arjen Driesprong verklaart waarom.

door Arjen Driesprong

De raad heeft aangekondigd dat een vervolgadvisie de waterschappen kan behelzen. Als dat het geval zal blijken te zijn, is te verwachten dat de waterschappen, net als de provincies en het rijk, de adoptie van het duale stelsel geadviseerd zullen krijgen. Niet alleen dus om zich rekenschap te geven, maar ook omdat hen in de nabije toekomst mogelijk een vergelijkbaar advies wacht, is voor de bestuurders van waterschappen dit Rob-advies van belang.

De Grondwet is volgens het standpunt van het Rob het normatieve basisdocument voor het openbaar bestuur. Daaruit vloeit voort dat – in tegenstelling tot wat nu het geval is – de Grondwet de kern-elementen van het openbaar bestuur moet bevatten. Ten aanzien van decentrale overheden betekent dit dat de Grondwet in elk geval de verhouding tussen de bestuurslagen, de belangrijkste ambten of organen van gemeenten en provincies, de onderlinge taak- en bevoegdheidsverdeling tussen de organen en de wijze waarop de ambtsdragers hun ambt krijgen en verliezen, zou moeten regelen.

Voorts formuleert de Rob een aantal basisprincipes die gelden - of die volgens de raad zouden moeten gelden - voor de inrichting van het binnenlands bestuur. Naar de mening van de Raad zijn deze principes terug te voeren op de beginselen van de democratische rechts-

staat en vloeien ze onder meer ook voort uit het Europees Handvest inzake de lokale democratie. Principes waar de Rob in deze een groot belang aan hecht zijn onder andere de principes die bepalen dat het totale Nederlandse grondgebied in gemeenten of provincies is opgedeeld en die lokale besturen autonomie toekennen in de bevoegdheid tot regeling en bestuur.

De raad haalt zich nogal wat op de hals. Zo wil zij allerlei dualiseringsgedachten al in de grondwet verankeren, terwijl het nog maar de vraag is of dat verstandig is, nu de dualisering van het lokaal bestuur nog maar net een voorzichtig begin heeft beleefd. De eerste evaluaties ervan, zij het dat die zeer voorlopig zijn, stemmen niet hoopvol.

Zaken uit het Rob-advies zijn onverkort toe te passen op de waterschappen. Naar de mening van de Rob moet de nieuwe Grondwet bijvoorbeeld bepalen dat er overall gemeenten en provincies zijn. Nu is dat nergens bepaald. Evengoed zou dit kunnen gelden voor waterschappen.

Ook nu is Nederland zo goed als geheel waterschappelijk ingedeeld; met dezelfde argumenten die worden aangedragen voor provincies en gemeenten kan een dergelijke waterschapsbepaling in de Grondwet worden opgenomen.

De strekking van het Rob-advies is dat een groot aantal kernelementen van decentrale overheden regeling behoeven in de Grondwet. De door de Rob neergelegde denklijn is op een aantal punten ook van belang voor waterschappen. In een vervolgadvisie van het Rob komen dit soort kwesties nog aan de orde, toegespitst op waterschappen. Daarbij zou het wat mij betreft ook wenselijk zijn als in de Grondwet aandacht besteed gaat worden aan de verhouding van gemeenten ten opzichte van waterschappen. En voorts lijkt het me correcter en verstandig om de waterschappen en openbare lichamen voor beroep en bedrijf niet in één titel bij elkaar te vegen; wat niet gelijksoortig is verdient ook geen gelijke behandeling.

